

قرآن و خطاب گفتمانی - اجتماعی با رویکرد تمدنی (باز آفرینی منطق دلالتی مفاهیم قرآن بر اساس تشکیکیت و مراتب معنایی از خانه تا تمدن)

محمدعلی میرزایی^۱

چکیده

وضعیت‌های اجتماعی در سطوح مختلف جامعه از خانواده تا تمدن، از نظر قرآنی با مفاهیم عبادی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی تشکیکی با مراتب عالی و فراگیر اجتماعی قابل‌کنترل، ارزیابی و مدیریت است. اگر سطحی از این سطوح اجتماعی، دستخوش فساد و فروپاشی شود، لزوماً بایستی بر اثر اهمال جریان کلی اجتماعی فقه، اعتقادات و اخلاق باشد. این خلل و نارسایی، از سطح فهم، تفسیر و استنباط آغاز می‌شود تا مراتب تحقق‌بخشی و عملیاتی‌سازی که ممکن است لحاظ‌های آن‌ها فردی تلقی شده و تطبیق یافته باشد. در اینجا سطح خطاب فردی این حوزه‌های معارفی و دینی، رافع بحران اجتماعی و مفسد آن نیست. از این رو، مفاهیم مبنای قرآنی دارای مراتب معنایی و دلالتی، از فرد تا خطاب جمعی است.

واژگان کلیدی: مفاهیم قرآن، منطق دلالت، گفتمان، رویکرد تمدنی.

---

^۱. عضو هیئت علمی جامعه المصطفی ص العلمیه.